

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

Vredništvo in opravišstvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Oznaniła:

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " 2krat,
4 " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 80 kr.

SLOVENSKI NAROD.

Brezvsmiljeno preziranje.

V nemških novinah smo brali te dni sledečo novost: „Tudi na zredujnih šolah goriških se bode prihodnje leto začel vpeljavati slovenski jezik, in sicer tako, da se niža gimnazija in niža realka, ki ste bili do zdaj nemška zavoda, združite v nižo realno gimnazijo. Na tej niži gimnaziji bode vsak razred imel svoj paralelni razred in bode eden nemšk, eden pa slovensk. Za zdaj ostane še nedoločeno, ali ima na viši gimnaziji in na viši realki ostati nemški tudi učni jezik. Vodja dosedanje realke bode ob enem vodja italijanske niže realne gimnazije. Vodja gimnazijski bode vodil slovenski oddelak. Vlada misli, da bode tako najlaglje in najceneje izhajala. Ob sebi se umé, da se bode letos poskusila ta preuredba samo v prvem razredu.“ Tako daleč nemške novine. Ne moremo presoditi, od kod imajo nemške novine to vest. Poročajo jo vendar s toliko odločnostjo, da za zdaj nimamo razlogov dvomiti na tem, da se gledé goriških srednjih učilišč nekaj snuje. Mi pravimo snuje. Kajti od prve dobre misli do izvršenja je pri naši vladi tako dolga pot, da se čisto med potjo vsa dobra misel in dobra volja razkadi po zraku. To smo videli pri slovenskih stolicah na graškem vseučilišču, ktere je bila vlada po svojih novinah že obljubila in pustila celo cesarjevo roko podpisati nek najvišji sklep, vsled kterega bi se bilo za tekoče šolsko leto smelo izdati 3600 gld. v namene slovenskih praviških stolic na graškem vseučilišču. Kasneje ko je bila obljuba storila svojo politično dolžnost, pozabilo je ministerstvo na svojo obljubo in na cesarjev podpis in ni hotela o slovenskih stolicah ničesa vedeti. Izgovori, ktere je vlada rabila, so našim bralcem znani, pa tudi tako smešni, da nočemo v resnem oddelku našega lista o njih dalje govoriti.

Pa pustimo sumnje; mislimo si, da vlada z goriškimi srednjimi šolami noče goriškim Slovincem in

Italijanom v politični nevarnosti samo od dalje kazati tolikokrat obljubljene dežele, v kateri cvéte narodna ravnopravnost. Mislimo si, da Gorica res dobi nižo realno gimnazijo s slovenskimi in italijanskimi paralelkami — mislimo si torej, da bode vlada Slovincem nasproti enkrat — mož beseda! Potlačimo na dalje tudi vprašanje, ki se nam vsiljuje: Kako je to, da vlada, ravno Slovincem tako na pretege snuje realne šole, dasiravno njih deželni zbori niso nikjer izrekli, naj se Slovincem gimnazije prekrojé v realke, dasiravno bi bili gotovo naši deželni zastopi odločno protestirali proti temu prekrojanju. Potlačimo na dalje sumnjo, ali noče vlada s slovenskimi realkami med slovenskim ljudstvom ob kredit spraviti slovenske učne zavode dobro vedé, da prosti Slovenec torej večina narodova nima niti pojma o teh učiliščih, še manj pa čuti potrebo po realnih gimnazijah. Pustimo vse to in mislimo si: Gorica dobi slovenko realno gimnazijo; mislimo si, da jo bode ljudstvo z veseljem sprejelo in od nje vživalo mnogo koristi. Da tak zavod goriškim Slovincem iz srca privoščimo, ni nam treba še posebej zagotavljati.

Zdaj pa vzemimo na pomoč svoj spomin in našli bomo, da je vlada poleg Gorice tudi na Kranjskem ustanovila slovensko srednjo šolo. Tudi Kranjcem jo iz srca privoščimo. Ko bi tudi nobena teh šol svojemu namenu ne odgovarjala, vendar bi jih tudi potem še veselo pozdravljali, 1. zato, ker je tú od vlade izrečeno načelo, da slovenskemu ljudstvu treba slovenskih šol; 2. ker je z ustanovitvijo vlada priznala, da je slovenski jezik toliko izobražen, da se mu smejo na ves stežaj vrata odpreti vsaj v srednje šole; 3. ker bode zdaj menda vendar dokazov dovolj, da vse avstrijske vlade brez razločka ne merijo narodom samo z različno mero, ampak da ste zadnji dve vladi začeli meriti z različno mero celo Slovincem. In v tem je skrit princip, edini kar smo jih do zdaj opazili pri sedanjí vladi. Naši bralci se spominjajo, da

smo že leta 1868 opazili in tudi zaznamovali, da je vlada pustila svoje zastopnike samo v dveh deželnih zborih slovenski govoriti, v Gorici in v Ljubljani, drugod so ti veliki gospodje govorili samo nemški, oziroma laški, kakor da bi Slovencev v deželi ne bilo. Takrat še smo mislili, da v tem ni sisteme, ampak da sta Konrad in Pino le hotela pokazati svojo osebno ljubeznjivost govore slovenski. Vendar se je bila zbudila naša sumnja, kakor da bi vlada hotela narod slovenski cepiti na dva kosa, in en kos, to je kranjski in goriški nekako utešiti s Konradovo in Pinotovo ljubeznjivostjo, nekoliko v istini z dejanskimi zboljšanjí v narodnem oziru, drugi kos, t. j. zlasti slovenske Stajerce in Korošce pa brez vsmiljenja in negledé na vse postave in prirojeno pravo prepustiti nemškemu molohu. Na Goriškem n. pr. se hvalijo, da je v uradih precej pravice, tam je vlada celo izdajala slovensk list, uradniki njeni so precej popularni, zdaj dobodo goriški Slovenci domačo srednjo šolo; v deželnem zboru je vladni zastopnik in od vlade izbrani deželni glavar vselej govoril tudi slovenski. Na Kranjskem je vlada vsaj sem ter tja s kakim ukazom, s Konradovimi slovenskimi govori (!) v deželnem zboru in zdaj s slovensko gimnazijo priznavala, da pusti na Kranjskem pač še Slovence veljati. V zadnjem zboru je celo cesarjevo poročilo predložila v slovenskem jeziku in sprejela brez ugovorov slovensko adresu.

Kako drugače pri nas na Štírskem in Koroškem! Obhodi deželo od konca do kraja, od zadnje vasi do glavnega mesta, od pri vrata baričeva ali namestnikova, polukaj v srenjsko, okrajno ali v deželno zbornico, pogledi v šolo ali v urad, povsod bodeš videl staro nemčenje, novo napredovanje germanizacije, nikjer ne najmanjšega koraka ali znamenja, da bi se vlada hotela vsmiliti zanemarjenih Slovencev. Naši nemškutarji nam niso prijatelji, vendar so na dveh „ferfassungstagih“ sklenili, naj se za Slovence na celjski in mariborski gimnaziji ustanové slo-

Listek.

Kozlerjeva pivovarna.

Pivo ali v pravilnem ljubljanskem jargonu „piva“ je pijača, ktero je bajé iznašel kralj Gambrin. To je prav verjetno, ker so se kralji od nekaj bolj pečali s tacimi rečmi, ktere so jim bolj prilégale nego s potrebnimi. Tudi jim prav iz srca privoščimo to iznajdbo, kajti utegne biti edina, ktera se jim pripisuje bodi si po pravici, ali krivici. Naj bo tedaj to tako ali inače, to je gotovo, da so že stari Slovanje varili pivo, menda še prej, ko je mistični kralj Gambrin ječmen poznal, da so radi uživali pijačo, ktereje so kemiki nadeli ime „tekoči kruh“, ter da se je ta pijača tudi nam slavnih prededov maloslavim epigonom priljubila.

V belej Ljubljani se do zadnjega časa ni toliko ali vsaj tako dobrega piva izvarilo, da bi bilo zadostovalo domačej potrebi in treba ga je bilo iz Gradca, Dunaja celo iz Bavarskega dovaževati in tako naše novce pošiljati v tuje kraje, od koder jih ni bilo več nazaj.

Tej neprilichnosti so prišli v okom bratje Kozlerji.

Kupili so namreč tako imenovani „Cekinov grad“ (Leopoldsdorf) in na pripadnem zemljišču pri cesti med Ljubljano in Šiško sezidali velikansko pivovarno, ki je

stavljena in urejena po najnovejših in najbolj praktičnih skušnjah, da se o njej lahko trdi, da je to izgledna ali uzorna stavba. Stavatelj dunajski Tietz, ki jej je delal načrt, je o Kozlerjevi pivovarni v dunajskem društvu inženirjev in staviteljev posebno poročal leta 1868, ter svoj referat z dotičnimi podobami kot brošurico dal na svitlo.

Ker smo gledé piva strokovnjaki le v tem, da vemo, je li dobro ali ne in da ga radi pijemo, se ne sme od nas pričakovati popis, ki bi zadostoval vsem tirjavam, ampak popis je pisan po naših vednostih in naši moči, in prostori pivovarne se vrsté, kakor smo jih mi obhodoili.

Vsacemu je znano, da je glavni element za pivo ječmen. Za ječmen tedaj je pripravljen poseben pod ali v resnici velikanska dvorana v ktero se lahko na enkrat nasuje do 20.000 vaganov. Dvorana je obokana in oboki stojé na stebrih iz vlitiga železa, ki so močnejši in potrebujejo manj prostora nego kameniti ali zidani. Ječmen se v to dvorano spravi po posebnem stroji „transporteur“ in od tod naprej v snažilnico, kjer se vsega nepotrebnege znebi in popolnoma očisti. Iz snažilnice pada ječmen po posebnej napravi v tako imenovane namake (Weichen) in se tam namaka 2¼—4 dnij. Ko se je dovolj vode navzel, se voda izpusti, ječmen pa pade na jako prostorni sladni pod (Malztenne), kjer se cimi (Keimungsprocess) in sicer, kakor je ravno letni čas 8—10 dnij. Iz cimnice ga z vlakom

za zeleni slad (Grünmalzaufzug) spravijo potem na najvišjo sušilnico (oberste Darrhorde), ki ima železna luknjičasta tla, da bolje vročina na slad puhti, raz te na spodnjo sušilnico, kjer se posuši do dobrega, in petem v posebno shrambo, iz ktere ga prenosí „transporteur“ v stroj za čiščenje sladu (Malzputzmaschine). Tu se otrebi vseh za pivo nepotrebnih cim. Odpadle cime se rabijo za živino. Nimajo sicer toliko redivne moči v sebi kakor otrobjé, so pa tudi jako dober kup. Srednja vreča velja 30 kr.

Slad otrebljen se dá potem v mlin (Malzquetsche) in od tod v sladne zaboje skoro tako velike kakor železniški vozovi. Imajo tudi svoj tir, po kterem se rinejo na mostno tehtnico in polnijo tako dolgo, da tehtnica kaže potrebno količost sladu. Ta naprava je jako praktična in prihrani mnogo časa.

Sladni zaboji se sprazné v velikanske kadi za žonto (Maischbottiche) v varinilci (Sudhaus). Ta prostornost je najzanimivejša in najbolj orjaška v celej stavbi. Strop, če se sme ta izraz rabiti je nekako ženijsko, rekli bi drzovito sestavljen. Obok se pne do oboka, drug družega podpira, na njih pa se dvigajo in stoje veliki soparni dimniki (Dunstschläuche). Zidarje bi to gotovo najbolj zavzimalo.

Ko se je slad v kadéh zmešal z žonto in zdrozgal, v silno trebušnih varilnih ponvah skuhal, ga dadé v čistilne kadi (Läuterbottiche), v kterih luknjičaste bakrene plošče zadržujejo tropine, čisti sok pa odtaka

venske paralelke: vlada, ta pohlevna dekla ustavoverne stranke, je v tem slučaju pošteni sklep nemškutarjev tako ignorirala, kakor prošnje in pritožbe Slovencev. Celo cesarja nam ne pusti več govoriti v našem jeziku z nami: cesarjevo poročilo v graškem zboru je bilo samo nemško, in vendar nas je štirskih Slovencev toliko kolikor je kranjskih in mnogo več kakor goriških, kjer se je cesarjeva beseda smela oglašiti tudi v slovenskem jeziku: Kar denes poroča naš šmarski dopisnik, to naj nikogar ne moti: o se bna uljudnost in nič drugega! Na rekurze (pritožbe) po postavitvi poti izročene ne dobimo nikoli pravice; „Slov. Narod“ je uradnih zaničevanj postavil na stotine, vlada je morala ali bi bila vsaj morala za nje zvedeti, saj jej moramo brezplačno pošiljati 5 iztisov „Slov. Narod“, in vendar ni nikjer nobenega uradnika posvarila, nikjer krivice odpravila — z molčanjem je vse le potrdila in sankcionirala.

G. Kübek proti razširjajočim se roparjem, tatovom in ubijalcem pošilja žandarje; dokler se pravica ne vsede na viša mesta, toliko časa žandarji roparjev iz dežele ne prepodé; izgled od zgoraj se natanko posnema od zdolaj! Sapienti pauca!

Proti temu preziranju ni pomoči. Kdor nima pravice in moči, mora s seboj delati pustiti, kakor se tistim izljubi, ki imajo moč. Te stvari smo tu le omenili, da jih ohranimo prihodnjemu zgodovinarju, ki naj bode po njih pisal zgodovino štirskih Slovencev, in zgodovino nemške politike v slovanskih deželah. Omenili smo jih tudi zato, da bomo takrat, kader nam ta kriva politika pripelje tujega uzurpatorja v naše kraje, opravičeni pred tujcem, ki se ne bode mogel dovolj načuditi, kako je mogel zdrav, krepek in duševno bogato obdarovan narod v tako lepi in rodovitni deželi tako daleč zaostati v dušnem in materialnem oziru. Naj bode zvedel, da je vlada narodu odjemala in odrekala vsa sredstva omike, da ni slišala nobene njegove prošnje, da ga je poznala le v štibernici in da je tudi tam še delala kakor slaba gospodinja, ki kokoši ni jemala samo jajec iz gnezda, ampak je v svoji poželjivosti in kratkovidnosti zaklala, oparila, oskubla in pojedla tudi kokoš samo, ki jej je nesla zlata jajca!

Strasburg.

4. Veselja vriskajo naši sosedje — Nemci —, ker se jim je posrečilo, nazaj dobiti lepo veliko mesto Strasburg, katero so pred blizu 200 leti zgubili. Dvesto let so gospodarili Francozi v poprej nemških deželah Elsas in Lotringen. Strasburg, to je glavno mesto Elsasa, so

si tedaj že dobili Nemci nazaj, in kakor kaže, končala se bo sedanja vojska s tem, da celi deželi Elsas in Lotringen, ali konči njih več del stalno nazaj pride v nemške roke.

Ali v teh 200 letih se je marsikaj spremenilo v deželah. Po vseh mestih so gospodarili francoski uradniki, seveda v francoskem jeziku; po vseh učilnicah je bil francoski nauk za nemško deco; vsak človek, ki se je hotel bližati gospodujočemu rodu francoskemu, moral je francoski znati. Ni čuda tedaj, da so se tamošnji Nemci začeli sramovati svoje nemške narodnosti; da je vse sililo: „Le francoske šole! le francoski napredek! Dajte nam francosko omiko!“ Pravi Francozi seveda so se še bolj šopirili po takih Francuskarjih (dovolite mi besedo po priliki „nemškutarjih“) — napihali so se, in djali: Mi smo mi; edini francoski narod širi kulturo po svetu!

Ali to ni prava podoba naših razmer? Recimo namesto: Francoz — Nemec, namesto: Nemec — Slovenec; namesto: Elsas in Lotringen — Štajersko in Koroško, in na prvi pogled bomo spoznali svoja lica v tem zrcalu. —

Ali slišajmo dalje! Nemški narod v Elsas in Lotringen-u je bil tako spačen, da ni pokazal niti najmanjšega veselja o prihodu nemških rojakov — Pruske armade; vse vasi, vse hiše so se pred njimi zapustile; nemški kmetje iz Elsasa so streljali iz skrivališč na posamezne Pruse; pokazali so, da nikakor nočejo več biti Nemci.

Na to so začeli Nemci z glavami majati, in mnogo jih je bilo, ki so djali: Kaj hočemo s takimi rojaki, ki nočejo več biti nam rojaki? Pustimo je — to ne bi bil nobeden dobiček, če pomnožimo svojo državo po sovražnikih, namesto po zdravem naše gore listul!

Drugi pa — in velika večina jih je — rekli so tako: Kaj! — kako je Nemcu mogoče, tako govoriti! Ali ste tako strašljivega srca, da se bojite majhnega truda in potrpljenja za krassen in velik sad? Ne vidite mar, da je vse ljudstvo po Elsas in Lotringen-u še dobro nemško ljudstvo, da je le nekoliko Francozov v mestih, da ona drhal Francozkarjev nima značaja, da se bode zopet ponemčila, ko bo le vlada nemška; ali Vam ni znano, da se kmet ravna po mestih; ali se ne upate tedaj po nemškem pametnem in pravičnem gospodovanju v nekterih — ali konči v poznejih letih, nazaj si pridobiti nemški tamošnji narod, in njegovo srce za Nemčijo? V imenu svete pravice, v imenu hitrejšega napredka Elsas in Lotrinčanov tirjamo, da se te deželi tudi proti sedanji volji prebivalcev vrnete Nemčiji!

Tako pravi večina nemških politikarjev, in prav

po 5 bakrenih cevih v tako imenovani „Biergrand“, ki je že popolnoma v tleh.

Še enkrat pride ta sok na ponve, kjer se vnovič prekuha, iz teh pa na hmelovo cedilo. Kakor navadno mi Slovenci, tako ostane tukaj hmelj na cedilu, pivo navzeto hmelovega duha pa odtaka po cevih na hladilnice (Kühlschiffe), velike plitve železne posode, na kterih se na enkrat lahko hladi 240 vedrov piva. Prostor za hladilnice mora biti skrbno osnovan in hladni zrak mora imeti prosto pot, da se pivo ohladi do 4° R. in potem za 8—12 dni dene v kleti za ježanje (Gährkeller), iz teh pa k začasnemu počitku v zalogne kleti (Lagerkeller). Saj je že tudi čas, kajti ječmen in slad sta, predno prideta kot pivo v zadnjo klet, toliko pretrpela in obhodila, kakor kaki kranjski kaplan, ki se je zameril na merodajnem mestu.

Pri vsacej pivovarni se skrbi posebno pazljivo na zalogne kleti, in v tem obziru je Kozlerjeva pivovarna izvrstno preskrbljena. Zalogne kleti niso več pod nad zemljo stoječim poslopjem, katero se iz ceste vidi, ampak dalje zunaj, kjer vidimo vse ravno. Zidane so posebno močno, vse le kamen in cement. Oboki so nad 2 črevlja debeli, morajo pa tudi vsi nasuti teži držati. Zalognih kleti je 8, v vsakej kleti 9 vrst sodov, v vsakej vrsti 5 sodov, in sicer 3 sodje po 120 vedrov spodaj in na teh dveh 2 soda po 80 vedrov nasedlana, tedaj v vsakej kleti 45 tacihih sodčkov in 8 tacihih kleti! Vsaka taka klet ima na koncu svojo ledenico, ki je napolnjena

s 54 kub. sežnji ledu, tako da zadnja vrsta sodov popolnoma v ledu tiči. — Od teh 8 kleti je navadno le ena odprta, iz ktere se ravno pivo jemlje, druge so pa zazidane. Pred zalognimi kleti je uvodna klet (Vorkeller), ki ima tudi svoje ledenice, ki zadržujejo gorki zrak. Nekako milo pogleda menda vsak, kdor po 50 stopnicah pride iz teh podzemeljskih prodorov na beli dan, ako pomisli, koliko razkošne pijače tu počiva.

Pri daljnem potovanju po pivovarni bo vsacemu tudi to dopadlo, da je takozidana, ka ima vsaki uradnik in delavec svoje stanovanje tik svojega stroja in delokroga, da je vse solidno in lepo zidano, da je povsodi jako skrbna snažnost in izgleden red.

Bela Ljubljana sme biti ponosna na ta novi kinč, ki se kakor roka steguje proti Šiški in vsakdo mora iz domoljubnega srca želeti, da bi tu porabljena istina rodila obilen plod in da bi se Kozlerjevo pivo tako izvaževalo iz naše dežele, kakor se je doslej dovaževalo tuje.

Sedaj pa, blagovoljni čitatelj, ki zaradi našega potovanja že žeje zevaš, stopimo čez cesto, kjer se Kozlerjevo pivo toči, da pokusimo, kaj se izdeluje v pivovarni.

Tvoj zadovoljni obraz kaže, da Ti Kozlerjevo pivo bolj dopada — nego nazoči suhoparni popis. Tedaj:

Naj teče, naj teče,

Da se bo vid'lo dno!

V Mariboru 12. okt. 1870.

Ivan Železnikar.

imajo.*) Ako nam je res narodnost temelj neke pravice, pritrditi moramo vsi Slovenci brez ovinkov, da prav imajo Nemci, če nazaj tirjajo Elsas in Lotringen.

Ali to pristavimo: Tudi mi si bomo ta nauk dobro zapomnili. S taistimi razlogi bomo tirjali — kakor smo tirjali že dosihmal — združenje vseh Slovencev v eno kronovino. To bomo tirjali tudi mi v imenu svete pravice, v imenu hitrejšega napredka štajerskih, koroških itd. Slovencev.

Dopisi.

Iz slov. Bistrice, 10. oktobra [Izv. dop]. Vsako mesto in mestice ima svoje znamenitosti, Slovenska Bistrica pa svoje škandale, ktere mestni kronist jako vestno poroča Mariborčanki, da ta spolni svoje prostorčke in ob enem dokaže, da je Bistrica še na svetu. Povod dopisu v Mariborčanki je pretep, kteri so v Bistrici na dnevnem redu. Kronist se jezi, da pri pretepu udeležen Slovenec še ni ob službo, dasiravno sam pripoznava, da se proti njemu že vrši sodnijska preiskava. Ljuba dušica, ko bi vsak službo zgubil, kdor se v Bistrici pretepa, bi bile kmalo nekatere službice prazne in niti Ti niti Ti gosp. kancelist K. bi ne bila to, kar sta sedaj. Zapiši si, ljubi škandal — kronist, za oba ušesa, da, kdor ima maslo na glavi, naj nikar po soncu ne hodi. Dalje poroča gosp. W., da je hlapec, ki je gosp. L. ranil Slovenec in da je že v zaporu, kar nam je popolnoma prav, in smo prepričani da tudi drugi gosp. kazni ne odide. — H koncu pravi kronist nekako tolažljivo, da bodo Bistričani poskusili dobiti telegrafično postajo in da bo neki slavni gosp. Seidl vzel to reč v roke, da se tako v okom pride živje potrebi. Živa potreba? Hm! Teh bi bilo več in še bolj živih. Ali se spominjate kaj nekdanjih časov, kader slišite čez Križni vrh drdrati železnico? Kako lahko bi jo bili imeli! In kdo je tega kriv, kdo je napenjal vse žile, da je niste dobili? Tisti možje bajé, ki Vam denes mislijo pridobiti telegraf, lečo za prvorojenstvo. — Kaj bi bila Bistrica, da ima železnico! Telegraf pa nima posebne vrednosti in se tudi za Bistrico ne izplača, ker ga razun dveh obrtnikov nihče rabil ne bo. — Gospodine kroniste! popišite v prihodnjém Mariborčanki, kako sta imeniten Bistričan, kterega dobro poznate, in še nekdo drugi, ponujala nekemu hlapcu po 25 gold., če nekoga dobro nabije. Evo Ti hvaležno polje! Z Bogom!

Iz Šmarja 9. oktobra. [Izv. dop.] („Naprej“.) Poročali ste že, da je okrajni glavar g. Schönmwetter slovensko prošnjo političnega društva „Naprej“ v nemškem jeziku rešil. G. dr. Vošnjak, kot predsednik začasnega odbora, poslal je ta dopis naravnost ces. namestniku g. bar. Kübeck-u v Gradec, kot dokaz, kako da c. kr. uradnje spolnujejo vladne ukaze zastran ravnopravnosti jezika. G. namestnik je takoj odgovoril z uljudnim dopisom od 7. t. m., v kterem izreka svojo živo obžalovanje, da je okrajni glavar celjski nasproti odločnim ukazom gledé rabe jezika v uradnem občevanji z ljudstvom ravnal ter na slovensko vlogo društva „Naprej“ nemški odgovoril. Ob enem se graja okrajni glavar zaradi tega zapovedim nasprotnega ravnanja in se njemu ostro naročuje, v prihodnje se natančno držati dotičnih ukazov. Nemški odlok pa mora okr. glavar celjski nazaj vzeti in rešenje oddati v slovenskem jeziku. — Iz tega pisma se res kaže, da uradniki samovoljno prezirajo više ukaze. Vendar ne morem zamolčati, da bi si nižji uradniki tega ne upali storiti, ko bi se ne bili iz večletne skušnje prepričali, da za take prestopke više uradnje niso imele nobene graje. Ni še davno, kar je neki c. k. okrajni sodnik na slovenskem Štírskem se na javnem mestu izustil, da vladni ukazi zaradi rabe slovenskega jezika so le pesek v oči ljudstvu, da pa na skrivnem (im Præsidentialwege) se uradnikom dajajo čisto nasprotna zapovedlja. Imé tega sodnika vsak čas lahko imenujem. Čudno je na vsak način, da imamo že toliko postav o rabi slov. jezika — na papirji, v

*) Z mislijo, da bi se smel Elsas in Lotringen tudi proti volji sedanjih prebivalcev pritakniti k Nemčiji, se vendar ne moremo prav sprijazniti. Vredn.

praksi pa od vseh teh postav ni duha ni sluha, temuč, da si moramo vsako drobtinico narodne ravnopravnosti z velikim trudom priboriti. — Društvo „Naprej“ začne še le v prihodnjem mesecu svoje javno delovanje, ker društveno stanovanje še ni pripravljeno.

Iz Dunaja, 10. okt. [Izv. dop.] Garibaldi je na Francoskem! Sivi starec je snel svoj sloveč meč s stene na Kozjem otoku in pritekel Francozom na pomoč. Garibaldi, to je eno ime, ki ga pozna ves svet. Slovenski hribovec, ki ne bere visokopisanih člankov, ki po svoje politikuje, on pozna Garibaldija po svoje, kakor ga pozna politikar, ki je več let zgodovinske dogodjaje pozorno sledil. Ime Garibaldijevo res pri nas ni popularno v onem zmislu, da bi se s spoštovanjem glave odkrivalo. Konservativni katoličan ima Garibaldija v zvezi z vzetjem Rima; konservativni stari Avstrijec ve, da je mož boril se zoper Avstrijo, narodni Slovenec ve, da je Garibaldi naroden Italijan, ki torej čez mejo sega po Trstu, po slovenski okolici, in še dalje po slovenskih krajinah do julijskih alp. Vse to mu dela pri nas sovražnike, menj ali bolj ostre. — A vse to nas ne sme motiti, da ne bi možu onega lepega in vzvišenega priznali, kar ima. On je značaj, on se ni boril za lastni dobiček, on je živel za svoje ideje. On, ki bil lahko na glavo si dejal italijansko kraljevo krono, ki bi si bil lahko nakopičil zaklade bogastva, on ni vzel za svoje delo ničesa, ubog je ostal, čiste roke ohranil. In to mu dela čast, ker v tem nima v današnjem času mnogo vrstnikov. Če tudi torej nesrečnim, zatrtim, in celo premalo edinim Francozom ne bosta njegova stara roka, njegov starosti opešan um mogla dosti pomagati, moralčno pomoč jim je Garibaldi že s svojo osobo prinesel — v boj republike in svobode proti prusko-nemški sili.

In kakšna je ta prusko-nemška sila! Nemci, ki do vrata tiče v obleki vojne pijanosti (šovinizma), ktero so grajali na Francozih, Nemci sami že čutijo, da se jim koža ježi od strahu pred lastnimi zmagami in načinom, kako so jih dobili. Berite kako sami („Frankf. Jour.“ in za njim „N. fr. Pr.“ in drugi) poročajo o barbarizmu, s katerim so proti Strasburgu postopali. Bere se tam, da so prej bombardirali na neoborožene prebivalce nego na trdnjavo, da so zlasti v tiste hiše, ki so bile od njih zapaljene, cel dež krogel pošiljali in morili tako gasilce. Tako je padlo več civilstov, nego vojakov. Pove se tam, da je „učena“ nemška armada za šalo (!) streljala na take hiše. Še očitane, da so Francozi tudi na Kehl streljali prej nego Nemci, se iz samih nemških virov za lažljivo skaže, ter ga prekljujejo sami. Sami tudi spoznavajo, da Strasburžani do take nemško-pruske kulture nimajo drugega občuta nego neugasljivo sovraštvo.

Nekteri tukajšnjih nemških časopisov, ki so se bili popolnem vrgli v nemšk šovinizem, jeli so se že čudne družčine sramovati. „Morgenpost“ in „Tagespresse“ se že dalje časa obračata ostro proti severo-nemškemu absolutizmu, ki bo Nemce s železno roko objel in ki se ravno zdaj v boji proti republiki, v boji za uničenje francoskega naroda utrjuje. A hudobni ljudje so rekli, da dobršen, ako ne glavni del te opozicije izvira od tod, ker ta dva lista od onega milijona tolarjev, ki jih je Bismark na Dunaj poslal, nista deleža dobila. Stari, zmerom svobodnjaški, trezno sodeči „Wanderer“, ki se je bil na čudenje svojih prijateljev tudi izgubil v splošni nemški šovinizem, spregledal je še le zadajo soboto spet, in predsedal, rekoč, da ima vojna vendar drugo lice, nego ga je imela, da je to boj proti svobodi. — Celo Šuzelka, s svojo „Reformo“ je, kar se vojne tiče, popolnoma Prus postal. Kratkoviden ta stari politikar ni, ali so mogoči tudi pri njem drugi vzroki?

Politični razgled.

„Vaterland“ pripoveduje, da hoče „shodišče desnega središča“ podpirati sedanjo vladu in žugati z odhodom iz državnega zbora, ko bi centralistična stranka (kader se namreč državni zbor zopet snide) hotela delati vladi sovražno addresso. Kako so federalisti

prišli do takega sklepa in namena, to nam je čisto neumljivo. Vlada je vse storila, da bi slov. narode razžalila in deželno avtonomijo pristrigla, in zastopniki teh dežel in narodov jo bodo za to podpirali. Res tako postopanje je najboljši pripomoček, da se federalistična stranka v državnem zboru temeljito blamira!

Tirolski državni poslanci so bili pri cesarju in so mu priporočali nekatere deželne zadeve. Cesar je neki deputacijo prav milostivo sprejel in jej obljubil, da pride sam na Tirolsko, da se bode dalj časa mudil v Innsbuku, ka se natančneje seznani s tirolskimi zadevami. Cesar je tudi dobrohotno sprejel od deželnega zbora skleneno prošnjo, naj bi se za Tirolsko dala amnestija.

Rumunske novine „Albina“ kakor tudi „Slovenske Noviny“ ostro pišejo proti ogerskem u ministerstvu. „Alb.“ pravi, da je Andrasy porabil vsak pripomoček, ka bi dobil osodo vse države v svoje roke, ka pa on in njegovi mameluki nimajo nobenega srca in nobenega razuma za koristi narodov in dežel. „Slov. Nov.“ pa pišejo, da ogerski narodi nikdar niso priznali ustave leta 1848 in 1867 ter konsekvencij iz njih izvirajočih; prvi korak, da bi se pomirili in spravili razni narodi na Ogerskem, bi bil to, da bi sedanje ministerstvo odstopilo.

Te dni se je Thiers mudil na Dunaji. Njegovo potovanje je bilo brezvzpešno. V Petersburgu so ga sicer jako prijazno sprejeli, a kaj pomaga vsa prijaznost, ko so mu kar naravnost povedali, da bi ruska vlada nikdar ne hotela stopiti z drugimi neutralnimi državami v tako zvezo, da bi z njimi vred podpisala skupno izjavo do pruske vlade, kjer bi se tirjalo, naj se napravi mir. Enako se mu je godilo na Dunaji. Bil je pri Beustu in pri cesarju, od obeh prijazno sprejet, a ni si bajš niti upal cesarja vprašati, kako se hoče Avstrija vojskujočima se strankama nasproti postaviti. Iz Dunaja pojde menda še v Florenco. Ali tudi od tod se bode domu vrnil s prepričanjem, da se Francoska ne sme zanašati na nobeno zunanjo pomoč in da se bode morala še dalje borovati ali pa sprejeti mir, kakoršnega jej bode hotel zmagalet diktirati.

„Times“ vé povedati, da je Bismar zdaj pripravljen povsod skleniti mir, začasno pomirjenje (waffenstillstand) pa samo v Parizu.

Italijanski kralj je sprejel deputacijo, ki mu je naznanjala, da ga so Rim in rimske provincije oklicale za svojega kralja. Kralj je deputaciji zagotavljal, da se hoče kot kralj in katoličan nepremakljivo držati svojega sklepa, ka bode branil cerkveno svobodo in papeževo neodvisnost.

Florentinske uradne novine oglašajo dekret, kateri izreka, da so postali Rim in rimske provincije bistven oddelek italijanske države; papež bode obdržal dostojanost, neodvisnost in vse prednosti suverena. Posebna postava bode določila, kako se papežu zagotovi njegova svoboda in svobodno izvrševanje duhovske avtoritete. Drugi dekreti naznanjajo, da je postal general Lamarmora governor v Rimu, da je podeljena amnestija za vse politične zločine in prestopke, itd.

„Srbaki Narod“ v Novem Sadu je jako nezadovoljen s srbskim prestolni govorn in pri tej priliki srbski vladi marsiktero bridko resnico pové. „Narod“ graja, da prestolni govor niti ne omenja francosko-pruske vojske; srbski državniki sedanjemu položaju niso kos, ker ugodne prilike ne vedó porabiti, ker ne gredó na pomoč srbskim bratom v Bosni in Hercegovini, ampak samo za to skrbé, da bi dinastijo utrdili in vzdržali. Tudi gledé svobode v notranjem, razvija „Nar.“ temno podobo. En liberalen Srb mora za družim bežati iz Srbije — v Avstrijo, s kratka: prestolni govor srbskih upanj ni povzdignil, ampak potlačil in uničil.

Gambeta, ki je po balonu prišel iz Pariza v Tours je izdal proklamacijo, ki kaže, da se hoté Francozi biti do zadnje kaplje krvi. Proklamacija pravi: „Vlada ni našla v Parizu niti topov niti orožja; zdaj šteje Pariz 400.000 mož orožene nacionalne garde, 100.000 tje kaj poklicane mobilne garde in 60.000 mož regularne vojske. V fabrikah se lijó kanoni, ženske naredé 1 milijon patron na dan itd. Proklamacija ob-

širno razvija francoski položaj in končuje: „Ni mogoče, da bi se francoski genius za vselej zakril, da bi si velik narod svoje mesto na svetu dal vzeti po invaziji 500.000 ljudi. Vzdignimo se torej vsi, Pariz bode storil svojo dolžnost.“ —

Z bojišča se skoraj večidel poročajo le vesti o prejšnjih dogodjajih na bojišči in poročila o sedanjem splošnem položaji. Berolinski kabinet je razglasil spomenico o položaji in prihodnosti pariškega mesta. Spomenica mestu obeta lakoto in od Prusije odvrča vso odgovornost; ko bi se moral Pariz udati zaradi pomanjkanja živeža, potem bi Prusi mesta, ki šteje nad 2 milijona prebivalcev, ne mogli niti en dan pre-skrbeti s živežem; pariška okolica na več dni hodá ne more dati nobenega zdatnega živeža; to bi moralo storiti, da bi v Parizu na stotisoče ljudi moralo umreti lakote. — Iz te spomenice je soditi, da bi Pruska sama že rada konec storila nesrečni vojski. Za Pariz se namreč v prvo ni toliko bati, kajti ima živeža še za več kakor za mesec dni. Po vseh poročilih pa nemški armadi pred Parizom pomanjkuje že najpotrebnejšega. Po vsem tem bi bilo soditi, da bi Bismar sam bil pripravljen skleniti mir, ko bi hotela francoska vlada z nova stopiti v dogovore. A slednja zdaj noče nič kaj takega storiti in torej bode še čakati na prvi vpliv bombardiranja pariškega in kapitulacije (?) trdnjave Metz.

Kdaj se začne streljati na Pariz, o tem pišejo uradne novine berolinske: Mogoče bi bilo, da bi se streljanje nekoliko dni še ne pričelo, ker zdaj ni še vse obsadno topovje na svojem mestu in ker bode še nekaj dni preteklo, predno na svoja mesta pride; tem krepkeje pa bomo streljali kasneje.

Izmed najnovejših dogodjajev na bojišči se telegrafira iz glavnega pruskega kvartirja v Berlin: Oddolki armade prestolnega princa pod zapovedstvom generala Tanna so pri Orleansu premagali del loarske armade, ujeli 1000 mož in 3 topove. Francozi so v neredu bežali.

Pruski barbarizem značita naslednja telegrama iz bojišča: V Toursu 11. okt.: Ob 1 popoldne so Prusi z nova napadli Cherizy pri Dreux. Imeli so 6 eskadronov, 2 polka pešcev in 1 baterijo. Prebivalstvo se jim je krepko postavilo v bran in napravilo barikade po ulicah. Ob 6. uri zvečer so bili Prusi nazaj vrženi, topničarstvo pa je ostalo na svojih mestih in je streljaje en del Cherizy-a požgalo. Pruske patrole so zažgale vasi Chaville, Massangere in Bisgard, vasi so pogorele. — Chartres, 11. okt.: Prusi so kraj Ablis zažgali, municijalne svetnike zaprli in žugajo, da jih postrelé. Od naše (francoske) strani so dobili odgovor, da ako se to stori, se bode postrelilo ravno toliko ujetih Prusov.

Zapoveljuik 15. armadnega kora pruskega naznanja vojnemu ministru iz Orleansa, da so bili Prusi Artenay, ktero so napadli, tepeni in daso jih Francozi v gozd nazaj zapodili; gozd pa da si hočejo vsakako ubraniti. Izgovarjajo se, da je bil Francoz močnejši.

Razne stvari.

* (Okrožna sodnija v Mariboru.) Pravosodno ministerstvo je naznanilo srenjskemu zastopu mariborskemu, da se za zdaj v Mariboru ne bode napravljala okrožna sodnija.

* (Deželni odbor štirski) naznanja, da je imenoval mariborskega učitelja G. Stopperja za vodjo meščanske šole v Radgoni. Stopper je nekdan kot „nemški Atlas“ nesel slovensko mejo iz Spielfelda v Konjice.

* (Kaiserfeld) je pri banketu na koncu graške razstave ostro govoril proti narodni zaslepljenosti. Pač ima prav, samo da v narodnih ozirih dandenes noben narod ni tako slep in zaslepljen, kakor je nemški — in vendar so Nemci Kaiserfeldu še ploskali. To je že skrajna slepost!

* (Graf Clam-Martinitz) je bil na Dunaji in se je dogovarjal z ministroma Taaffejem in Petrino. Da Potočkega takrat ni bilo na Dunaji, je pomenljivo.

* (Uradno) Njegovo Veličastvo je imenovalo tajnega svetnika Sigmunda grofa Thun-Hohensteina za c. kr. namestnika na Moravskem General Karl Möring, c. k. namestnik v Trstu in Primorju je zaradi slabega zdravja na svojo lastno prošnjo izpuščen iz te službe in je pri odhodu zadobil cesarjevo pohvalo za „zvesto in izvrstno“ službovanje. Sig. Thun-Hohenstein, do zdaj predsednik deželnega odbora českega, je do zdaj vedno štel k ustavoverni stranki. Giskra ga je bil imenoval za deželnega maršala na Českem. Moravska ima $\frac{2}{3}$ slovanskih prebivalcev, vlada jej pa dá ustavovernega namestnika: novo znamenje, kaj si imamo Slovanje od nje obetati.

* (Popravek.) Kar smo v zadnjem listu poročali o konsistorijalni konferenci v Mariboru, pravil nam je duhovnik lavantinske škofije na dvojno vprašanje nas zagotavlja, da je vsaka besedica resnična in da stvari le naj priobčimo. Nismo imeli razlogov dvomiti nad

njegovo resnicoljubnostjo. Zdaj nam duhovniki, ki so bili pri konferenci nazoči z vso odločnostjo trdijo, da niti škof niti omenjeni visoki gospod ni govoril besed, ktere smo priobčili v zadnjem listu. Ker tudi nad resnicoljubnostjo teh gospodov nimamo razlogov dvomiti, popravljamo prvo poročilo s tem drugim — obžalovaje, če smo enemu ali drugemu storili krivico; — vsakako nam bodo bralci verovali, da nismo imeli in nimamo hudobnega namena!

* (Versko.) Dunajski mestni zastop je bil sklenil, naj se vodjem mestnih realk naznani, da učenci postavno niso dolžni udeleževati se verskih vaj, in da je starišem prepuščeno, ali hočejo svoje sinove k maši itd. pošiljati ali ne. Vlada je ta sklep zabranila.

Listneca opravičila.

G. Fr. R. v Barcu: Plačate še 60 kr. Gospod Szarka Josef v Albisonu in gosp. Fr. Sch. v Fari, oba

v Trauslajtani: prosimo natančnejše adrese. Gospod K. k. v Mokronogu: Še 40 kr. — Neki gospod, tudi iz Translajtanije nam je poslal 2 gld. 60 kr., pa ni nikakoršnega imena napisal, tedaj mu pri najboljši volji ne moremo ničesa poslati. Naj tedaj, ko bi ta list slučajno pri kakem prijatelju videl — svoj naslov nemudoma naznani. — Vsem p. n. naročnikom pa naznanjamo, da je od sedaj naprej opravičilo prišlo v druge roke, in da si bomo kolikor mogoče v skrbi zadovoljiti občinstvu.

Dunajska borska 12. oktobra.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	56 fl 65 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	66 „ 20 „
1860 drž. posojilo . . .	91 „ 80 „
Akcije narod. banke . . .	708 „ — „
Kreditne akcije . . .	253 „ 30 „
London . . .	124 „ 30 „
Srebro . . .	122 „ — „
Napol . . .	9 „ 92 „

D e s k e

za deželne toplice v Slatini.

Za imenovane toplice se potrebuje za leto 1871 tržnih desek (Kistenladen, colarce) in sicer:

4500 po 12" širokih 2° dolgih
3000 „ 10" „ 2° „
2000 „ 8" „ 2° „

1000 pa navadnih desek (Gemeinladen).

Kdor želi to prevzeti, naj svojo dotično ponudbo naj dalje do **20. oktobra** t. l. pri tamošnjem voditeljstvu predloži, kjer so tudi natančnejše pogodbe v pregled. (2)

Nadzorništvo deželnih poslopj.

V Gradcu, dne 7. oktobra 1870.

Naznanilo.

Kdor želi zgubljeno prebavnost zopet doseči, naj se posluži brez odloga

Bernhardovega liquera

iz planinskih zelišč (Alpenkräuter-Liquer).

Ta od najizvedenejših zdravnikov priporočeni lek proti prebavni moti se dobi v zalogi lekarja Wallrand Ottmar Bernhard-a v Salzburgu in Minihovem, kakor tudi pri

Francetu Waide-u, trgovcu na Vranskem

sklenica s podukom po 70 kr. a. v.

(9)

! S e n z a c i j a !

(4) Amerikanski patent.

Kdo si ne želi lepih, zdravih zob? Samo z novimi električnimi kavčukastimi krtačami za zobe (brez ščetin) jih je mogoče dobiti. Te najnovejše krtačice, o katerih govori na tisoče spričeval in pohval, so popolnoma izdelane iz kavčuka in imajo namesto ščetin — kavčukasta žela, ki morejo segati v najdrobnejše votline zob in odpraviti, kar se je škodljivega nabralo. Kavčuk ima v sebi električno moč, ki se po ribanji zbudi, in tako se zgodi, da se vsled ribanja zob ne očisti samo, ampak da se tudi polira in zabrani proti krhanju. Te krtačice naj bi se po zdravniških sodbah rabile pri najmlajih otrocih, da se pride zobnim boleznim v okom. Razen teh dobrot se te krtačice skoraj ne da uničiti in se lahko ena krtača rabi celo leto. Ena taka velja samo 90 kr.

1 gold. en parni stroj (Dampf-Apparat.)

za čiščenje škodljivega zraka.

Parni kotel tega aparata se napolni s čistilno vonjavo za to odločeno, potem se razgreje na spiritalni lampici aparatu prideti, vsled tega se razvije hlap in oprosti največ soto v malih minutah vsacega škodljivega ali neprijetnega zraka ter jo napolni s prijetno vonjavo. Neobhodno potrebno za bolnišnice, šole, urade, delavnice, stanovanja, kakor tudi za salone. Ta mašina je iz zlatega bronza prav čedno izdelana, da more veljati kot zaljšalo. En stroj velja 1 f. Steklica čistilne vonjave s potrebnim špiritom 50 kr. — (Zadostuje za 50krat).

Elektro-galvanični prstani.

jako važna, za vsacega potrebna iznajdba.

Najviše medicinske kapacitete so dognale, da je galvanizem dobrodejen proti nize zaznamovanim boleznim. Po napotilu imenitnega pariškega zdravnika so se prstani vsake večine iz novega zlata napravili z uloženim elektro-magnetnim dratom, ki ima gotovi učinek vbranjevanja in zdravitvi vse protinske, reumatične in bolezni na živcih itd. Tak gladek prstan velja samo 90 kr., zdravniki ga priporočajo nositi.

Najnovejša iznajdba.

Srajčna gumbice za našiti iz pravega 18lotnega srebra. S to iznajdbo se je dosegel vrhunec v tem artiklu, kajti združuje eleganco z varnostjo. Če se preračuni, da taka gumba skoraj vekomaj traja in da se lahko z nerabljenih srajc odreže in na nove prišije, a obdrži ven-

dar staro vrednost, med tem ko se druge kakoršne koli gumbice v perilu, pri likanju, munganju ali tudi nošenju prehitro končajo. Vsacemu ducendu je prideto pismo, ki garantuje za najbolje srebro in zlato. Cena je zato tako nizka, da se more ta artikelj hitro udomaćiti v vsako hišo. 1 ducend najlepše guillouchiranih srebrnih 35 kr., gladkih 70 kr.

Zanimljiv peresni ročnik. (Federhalter.)

Ko je Nj. V. cesar Napoleon III. pisal delo Julius Caesar, je naročil, naj mu eden najumnejših mehanikarjev po njegovem lastnem napotilu napravi peresni ročnik, da se v okom pride sitnemu namakanju in da sploh postane pri pisanju pogrešljivo vsako drugo orodje. Naročilo se je izvršilo i. s. kar najsijajnije, že v 8 dneh se je N. V. ročnik izročil. G. Gilbert Rochee je idejo še zboljšal in je za to izvrstno delo dobil 50 napoleonov, ker je nad vse nade namenu odgovarjalo. Mene je izdajatelj še le zdaj opomnil na to iznajdbo in jaz sem vsled tega prevzel edino zalogo za avstr. ogr. monarhijo. Ta peresni ročnik je iz finega kineškega srebra, zapirljiv, konstrukcija je taka, da se lahko piše od rane do mraka brez vsake ovire in da se lahko po potrebi uravnava, kako naj črnilo teče. Oblika je elegantna in za vsako roko rabljiva, torej se sme vsakemu priporočati a posebno potnikom, uradnikom, pisarnam, doktorjem, učencem. En ročnik velja 1 f. 1. ducend Napole-onovih peres 15 kr.

Havanska vonjava. (Havanna-Bouquet.)

Za 1½ kr. cigara 30 kr. vredna; namreč najceneja cigara se da s pomočjo havanske vonjave spremeniti v pravo Havanko. Ta čisto novo vpeljana originalna esenca se dela iz korenine in grmovja pravega zapadno-indijskega tabakovega zelišča. Ako se slaba cigara z njo namoči, odpravi se njen duh in se zameni za lepo vonjavo izvrstnih Havank. Steklica zadostuje za 500 cigar, velja 1 f. 50 kr.

Zmaga vednosti.

Naposled se je enemu najimenitnejših ločbarjev posrečilo iznajti sredstvo, ktero so desetletja največ kapacitete na polji kozmetike zastoj iskali. Preservativ proti slabi sapi (athempræservativ) mahoma odpravi vsako slabodisečo sapo, naj izhaja iz slabih zob ali iz drugih bolezni, ker tudi zobno meso zdravo ohrani in tako zobe vtrjuje. Prav priporočila se kadilecem, ker se more zaostali tabakovi duh mahoma zameniti za prijetno, dobrodejno in ohlajajočo aromo, tudi kot toaletski predmet nepogrešljiv; ako se zjutraj s to esenco usta enkrat spero, ostane prijetni duh ves dan. V svojem učinku je ta esenca razločna od vseh

drugih, ker je čisto nova, od nobenega drugega še ne najdena kemična procedura, od visokih znanstvenih osebnosti preskušena in za izvrstno izrečena. Steklica z napotilom 90 kr.

Dežni plašči.

iz nepremočljivega, nerazstegljivega blaga brez šiva, anglež izdelek; ta plašč je tako izdelan, da ga je moč nositi tudi pri najlepšem vremenu, ker je na drugi strani podoben najlepši površni suknji. En plašč velja 10 f. 50 kr.

V brambo osebe in imenja

je neobhodno potrebno imeti dobro orožje; to so no-vozboljšani Lefauchaux-revolverji s zavarovalno zaporico, dvojnimi kolenjem in 6 risanimi cevi, s katerimi je mogoče v eni minuti šestkrat vstreljiti, to je že orožje, da ga ni več tacega.

1 revolver 7 millimeter f. 13. —	100 patron f. 3.50
1 „ 9 „ „ 15. —	100 „ „ 4.—
1 „ 12 „ „ 17. —	100 „ „ 4.50

Žepni samokresi, fino damascirani, enocevni po 1 f. 20 kr., dvocevni po 2 f. 40 kr.

Varovalec življenja ali ubijalec. To iz li-tega železa delano orožje se najbolje priporoča napadenim v lastno brambo, ker ima napadeni zaradi oblike veliko moč v rokah in je oblika taka, da se da orožje vedno v žepu nositi; po 65 kr.

Dobrota.

se je skazala vsacemu sesajočemu otroku z izboljšanim novopatentirane sesalnice, ki nepotrebno dela vsako dojnico (mnogo rečeno!) Otrok se more rediti sede, leže in celo v spanji, in sicer ravno tako, kakor da bi ga mati dojila, namreč brez vsega truda. Jedokazov dovolj, da otroci, ki so jih dojnice dojile, niso imeli zdravja in moči in da so še le kasneje s pomočjo omenjene sesavnice začeli raz-cvetati, kar je lahko umljivo, kajti kolikokrat je treba is-kati drugo dojnico, predno dobi otrok primerno mu hrano. Le matere vedó ceniti vrednost te iznajdbe. Velja 60 kr., najfinjeje izdelana 90 kr.

Najnovejša kirurški iznajdba!

Angleška samoklistira s sikalnico, rabljiva pri otrocih in odraslih; celo oslABLJENE osebe jo morejo brez napenjanja sami na sebi rabiti in se da klistira po po-trebi močno ali malo napolniti. Tega orodja naj bi ne manj-kalo v nobeni hiši. Po 3 f.

Omenjene reči so v avstrijski monarhiji e d i n o i n s a m o pri podpisani zalogi dobiti.

A. Friedmann na Dunaji, Praterstrasse Nr. 26.